

Vergaderjaar 2023–2024

35 561

Parlementaire enquête aardgaswinning in Groningen

Nr. 57

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 januari 2024

In februari 2023 heeft de parlementaire enquêtecommissie Aardgaswinning Groningen haar eindrapport gepresenteerd (Kamerstuk 35 561, nrs. 5 t/m 11). In april 2023 heeft het kabinet hierop geantwoord met de kabinetsreactie «Nij Begun – Op weg naar erkenning, herstel en perspectief.» (Kamerstuk 35 561, nr. 17). Een centrale boodschap in Nij Begun is dat de aanpak van schadeherstel en de uitvoering van de versterking hand in hand zal gaan met de inzet op langjarig sociaal en economisch perspectief voor Groningen en Noord-Drenthe. Voor dit economisch perspectief is tot 2055 in totaal circa € 4,5 mld beschikbaar, waarvan € 3 mld voor een investering van dertig jaar in sleutelprojecten voor economische structuurversterking. Het doel is dat Groningen en Noord-Drenthe een aantrekkelijke plaats zullen zijn en blijven om te werken, leren, studeren en investeren. Een goede plek om te wonen, op te groeien en gezond oud te worden. En een gebied waarvan de unieke ruimtelijke kenmerken actief worden beschermd en versterkt.

Direct na het verschijnen van de kabinetsreactie zijn vanuit de regio en het Rijk de handen ineens geslagen om vorm en inhoud te gaan geven aan de langjarige economische agenda. Hierbij worden de stappen doorlopen zoals in Nij Begun beschreven. Graag deel ik met uw Kamer het resultaat van de eerste stap – een gezamenlijk startdocument waarin op hoofdlijnen de mogelijke verschillende bouwstenen van een economische agenda zijn beschreven. Een kwartiermaker zal op korte termijn van start gaan om in 2024 in brede afstemming met alle belanghebbenden een economische agenda uit te werken. Het startdocument kan bij dit proces worden benut en heeft daarom een open karakter.

In de definitieve agenda zal onder meer worden ingegaan op de wijze waarop door de inzet op sleutelprojecten in brede welvaart voor Groningen en Noord-Drenthe zal worden geïnvesteerd. Op dat moment

zal ook de bijbehorende governance gereed zijn. Door middel van de jaarlijkse Staat van Groningen zal vanaf dat moment verantwoording worden afgelegd over de doelen waarop met de agenda wordt ingezet.

Het Startdocument beschrijft in het verlengde van Nij Begun hoe in gezamenlijkheid kan worden ingezet op de thema's energie, gezondheid en landbouw/natuur, evenals belangrijke randvoorwaarden zoals ondersteuning van het mkb en versterken van het lokale ondernemings- en vestigingsklimaat. Voor toekomstige projecten zoals gericht op verduurzaming van de industrie, het aantrekken van nieuwe groene bedrijvigheid, perspectief voor de landbouw, of ontwikkeling van gezondheidstechnologie geldt steeds dat ze zichtbaar positief verschil moeten maken voor de inwoners van Groningen en Noord-Drenthe. En dat projecten zorgvuldig ruimtelijk moeten worden ingepast. Investerings- en ontwikkelingsprojecten moeten bijdragen aan de sociaal-maatschappelijke ontwikkeling van de regio en hand in hand gaan met het beschermen en versterken van de kwaliteit van het landschap en de leefomgeving. Voor de economische agenda geldt dan ook dat actief de samenhang wordt gezocht met de sociale agenda evenals met de ruimtelijke voorstellen van de provincies en het kabinet. Juist een goede samenhang tussen de economische en sociale agenda moet er voor zorgen dat investeringen rechtstreeks bijdragen aan een verbeterde leefkwaliteit voor de inwoners van de regio.

Het Startdocument beschrijft hoe door Groningen, Noord-Drenthe en het Rijk kan worden ingezet op de energietransitie in het gebied ten behoeve van de inwoners en bedrijven. Inzet is de beschikbaarheid van duurzame energie voor een schone leefomgeving en nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid. Dit vraagt om de grootschalige opwekking, aanlanding en toepassing in Groningen van duurzame elektriciteit en waterstof. Door middel van projecten zal worden ingezet op het realiseren van de kennis, infrastructuur en bedrijvigheid die hiervoor nodig is. En om dit te kunnen doen op een wijze waarbij de natuur en leefomgeving in Groningen worden verbeterd en beschermd.

Een tweede thema in het Startdocument is gezondheid. De regio kent een grote gezondheidssector, beschikt door aanwezige partijen als onder andere het UMCG en RUG over veel kennis en heeft tegelijkertijd een diverse vergrijzende én jonge bevolking. Dit zorgt voor opgaven en kansen, zoals op het gebied van gezond oud worden waarbij bijvoorbeeld dankzij nieuwe gezondheidstechnologie voorzieningen en diensten dichtbij aangeboden kunnen (blijven) worden. Bij de uitwerking van dit thema in 2024 is een goede samenwerking en samenhang tussen de economische en sociale agenda van belang. Rijk en regio willen zich zo gezamenlijk inzetten voor een langjarige aanpak waarbij zowel aandacht is voor het beschikbaar houden van zorg wanneer dat nodig is, en tegelijkertijd het versterken van de gezondheid van inwoners van alle leeftijden zoals door de inzet op preventie.

Het derde inhoudelijke thema is de economie van het landelijk gebied. Groningen is een landbouw provincie en wil dit graag blijven. De regio beschikt over de ruimte, kennis en kunde om de transitie te maken naar toekomstbestendige en natuur inclusieve landbouw. Lokale voedselproductie, circulaire landbouw en hoogwaardige voedselverwerking op een gezonde bodem zorgt voor perspectief voor de sector en gezond voedsel voor inwoners. Regionale afstemming op de groeiende vraag naar zoet water tijdens droge periodes is hiervoor in het bijzonder belangrijk, met aandacht voor diverse behoeften zoals industrieel proceswater, landbouwwater, drinkwater en zoetwater voor natuurbehoud. Met een juiste aanpak kunnen de kansen voor de economie in het landelijk gebied zo hand in

hand gaan met het beschermen en versterken van het unieke Groningse (kust)landschap. Dit biedt bovendien perspectief voor de vrijetijdseconomie in de regio.

Daarnaast is de gezamenlijke ondersteuning van het midden- en kleinbedrijf in de regio van groot belang. Zodat voor inwoners voorzieningen en diensten dichtbij beschikbaar zijn en blijven, en zodat mkb bedrijven kunnen deelnemen aan de sleutelprojecten in het kader van de economische agenda.

In de definitieve economische agenda zal conform de motie Klaver/Nijboer worden beschreven hoe wordt gezorgd dat de inwoners profiteren van de investeringen¹. Zodat de investeringen zorgen voor nieuwe banen, meer welzijn en een verbeterde leefomgeving van de inwoners van Groningen en Noord-Drenthe. Hier moet voor worden gezorgd in de hele aanpak – van de uitwerking tot uitvoering van projecten.

Naast het opstellen van het Startdocument zijn andere (voorbereidende) stappen gezet. In het BO MIRT Noord-Nederland van november 2023 is de startbeslissing genomen voor een MIRT-onderzoek voor verbreding van de N33. Door samenwerkende partijen is recent het Masterplan Campussen van de Toekomstagenda Groningen vastgesteld. En door de provincie Groningen wordt in samenspraak met gemeenten en Rijk gewerkt aan het zogeten Ontwikkelperspectief voor het Novex-gebied Groningen zoals dat in samenhang met het Masterplan Zeehavens wordt uitgewerkt.

In april zal uw Kamer in het kader van de eerste Staat van Groningen worden geïnformeerd over de stand van zaken. Ik zal de definitieve economische agenda in Q4 van 2024 aan uw Kamer toesturen.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
J.A. Vijlbrief

¹ Kamerstuk 35 561 nr. 21.